

Metodik för strategisk klövhälsorådgivning 2024–2025

Slutrapport till Nötkreaturstiftelsen i Skaraborg

Förord

Syftet med projektet var att praktiserande nötveterinärer i Skaraborg skulle få ett hjälpmedel för att lättare kunna prata om klövhälsa ute i besättningar. Med hjälp av framtaget material och kunskapssupport genomförde två veterinärer i Skaraborg vardera två besättningsbesök med syfte att utvärdera klövhälsan i besättningarna. Projektet blev också en möjlighet för veterinär och klövvårdare att få kontakt med varandra. Efter gårdsbesöken hölls uppföljning digitalt eller fysiskt och till sist djupintervjuades medverkande lantbrukare för att utvärdera metodiken.

För att delge projektets resultat hölls ett webinarium för alla intresserade veterinärer.

Medel från Nötkreaturstiftelsen i Skaraborg gjorde projektet möjligt.

Frida Åkerström

Projektledare och veterinär expert inom klövhälsa på avdelningen för Kunskap och utveckling, Djurhälsa, Växa Sverige

Innehåll

Förord	2
Sammanfattning	4
Material och metod	4
Resultat och diskussion	5
Material och Gårdsbesök	5
Tematisk analys av intervjuer	6
Kodningsmatris	7
Webbinarium	10
Slutsatser	10
Tack	11
Referenser	11
Bilagor	12
Bilaga 1. Instruktion till Mall för klövhälsorådgivning	12
Bilaga 2. Mall för klövhälsorådgivning	13
Bilaga 3. Mått på liggbås - dokument för utskrift	28
Bilaga 4. Mått vid foderbord - dokument för utskrift	29
Bilaga 5. Checklista för gårdsvandring – för utskrift	32
Bilaga 6. Diskussionsunderlag – för utskrift	33
Bilaga 7. Webinar 2025-12-03	34
Bilaga 8. Frågor till lantbrukare vid intervju	53

Sammanfattning

Projektet *Metodik för strategisk klövhälsorådgivning* genomfördes under 2024–2025 med syftet att stärka nötveterinärers möjligheter att arbeta strukturerat med klövhälsa i mjölkbesättningar. Ett rådgivningsmaterial togs fram i samarbete mellan veterinära klövhälsos experter och erfarna rådgivare. Två veterinärer i Skaraborg testade materialet i fyra besättningar genom gårdsbesök, digital uppföljning (Teams) medan de fick löpande kunskapsstöd under projektets gång. Materialet vidareutvecklades kontinuerligt utifrån de praktiska erfarenheter som framkom i projektet. Lantbrukarnas perspektiv analyserades genom semistrukturerade intervjuer. Klövhälsa framkom som en central prioritet för både djurvelfärd och ekonomi och de flesta besättningar hade redan välfungerande rutiner och ett nära samarbete med sina klövvårdare. Veterinärens roll uppfattades framför allt som akutvårdande av lantbrukarna. Projektet uppskattades dock för möjligheten till fördjupad dialog med veterinär och för att få bekräftelse av bra befintliga rutiner samt nya insikter. Praktiska hinder som tidsbrist och behov av att vara två personer för att få upp en ko i verkstol identifierades som några stora utmaningar. Projektet visade att strukturerat rådgivningsmaterial, instruktioner och checklistor är uppskattat och användbart stöd för veterinärer. Samarbete mellan veterinär och klövvårdare framstår som en tydlig framgångsfaktor. Resultaten presenterades vid ett webinarium för nötpraktiserande veterinärer, varefter materialet har gjorts tillgängligt för intresserade svenska veterinärer.

Material och metod

Projektet innefattade sex olika delar:

1. Framtagande av material som ska underlätta klövhälsorådgivning

Detta material togs fram av veterinära experter inom klövhälsa tillsammans med erfarna veterinära rådgivare.

Framtaget material består av:

- En instruktion i pdf för hur mallen i Power Point ska användas
- En Power Point-mall där den veterinära rådgivaren steg för steg blir lotsad genom den arbetsgång och de hjälpmedel som finns att tillgå för att underlätta klövhälsorådgivningen
- Delar i Power Point-mallen som man kan tänkas vilja skriva ut finns som separata pdf-filer

2. Rekratering av två veterinärer som arbetar med nötpraktik i mjölkbesättningar i Skaraborgsområdet och introduktion till framtaget material

- Introduktionen till det framtagna materialet genomfördes digitalt.
- Den ena veterinären i projektet har många års erfarenhet av rådgivning i både mjölk- och köttbesättningar, medan den andra veterinären var relativt nyutexaminerad. Vi tror att detta tillförde olika typer av reflektioner och tankesätt kring materialet, vilket var positivt för projektet.

3. Gårdsbesök

De två veterinärerna fick själva välja ut två gårdar var i Skaraborgsområdet för att testa det framtagna materialet. Gårdarna hade inte särskilda utmaningar med klövhälsan utan valdes

ut om de tyckte att projektet lät intressant. Under hela processen, både innan- under och efter gårdsbesöken, hade veterinärerna kunskapssupport från mer erfarna experter inom klövhälsa. De följde det framtagna materialet, men materialet ändrades och förbättrades under hela projektet beroende på hur det fungerade i praktiken.

4. Återkoppling

Efter gårdsbesöket återkopplade veterinärerna sig till lantbrukarna, digitalt (Teams) eller på plats. Vid detta tillfälle presenterades i första hand de råd som man kommit fram till och dessa prioriterades också.

5. Intervju med lantbrukare

Analysen bygger på fyra semistrukturerade intervjuer via Teams med de lantbrukare som deltog i projektet. Varje intervju tog ca 45 min och hade förutbestämda frågor (Bilaga 8).
Analysen av intervjuerna genomfördes enligt Braun & Clarke (2006) sexstegsmodell för tematisk analys enligt följande steg:

1. **Bekanta sig med materialet:** Transkribering och genomläsning av samtliga intervjuer.
2. **Generera initiala koder:** Identifiera meningsbärande ord och återkommande mönster.
3. **Söka efter teman:** Sammanställning av koder till preliminära teman.
4. **Granska teman:** Jämförelse och förfining av teman utifrån materialet.
5. **Definiera och namnge teman:** Slutlig tematisering och beskrivning.
6. **Rapportera analysen:** Presentation av teman med citat och slutsatser.

Syftet med denna analys var att undersöka lantbrukares erfarenheter av att få rådgivning i projektet samt att identifiera återkommande teman kring samarbetet mellan lantbrukare, veterinär och klövvårdare och att belysa upplevda hinder och möjligheter för att förbättra klövhälsan i sin besättning.

6. Webinarium riktat till nötpraktiserande veterinärer

De sammantagna resultaten, inklusive det framtagna materialet, gårdsexempel och lantbrukarnas erfarenheter delgavs vid ett webinarium 2025-12-03 som var kostnadsfritt och utlyst via det nationella nätverk av nötpraktiserande veterinärer som kallas "Nötverket". Alla veterinärer som velat ta del av det framtagna materialet har fått det skickat till sig via mejl efter webinariet.

Resultat och diskussion

Material och Gårdsbesök

Projektet tog fram följande material för att underlätta för veterinärer att genomföra klövhälsorådgivning:

- En instruktion i pdf för hur mallen i Power Point ska användas (Bilaga 1)

- En Power Point-mall (Bilaga 2) där den veterinära rådgivaren steg för steg blir lotsad genom en föreslagen arbetsgång uppdelad i olika punkter under huvuddelarna; "Inför besöket", "Gårdsbesök" och "Uppföljning".
- Delar i Power Point-mallen som man kan tänkas vilja skriva ut finns som separata pdf-filer;
 - Mått på liggbås
 - Mått vid foderbord
 - Checklista vid gårdsvandring
 - Diskussionsunderlag

Materialet vidareutvecklades under hela projektet efter reflektioner och kommentarer från gårdsbesöken där materialet användes praktiskt. Vi upplever det som en fördel att det var två olika veterinärer med olika lång erfarenhet av rådgivning som deltog i projektet. Den ena veterinären i projektet har många års erfarenhet av rådgivning i både mjölk- och köttbesättningar, medan den andra veterinären var relativt nytexaminerad. Vi tror att detta tillförde olika typer av reflektioner och tankesätt kring materialet.

De fyra gårdsbesöken som genomfördes gav dels en praktisk testning av material och metodik som var helt avgörande för att materialet skulle bli praktiskt tillämpbart. Dessutom fick de fyra lantbrukare som deltog i projektet rådgivning av veterinär och en veterinär klövhälsospecialist (Christer Bergsten), vilket gav potential att förbättra klövhälsan hos korna i deras besättningar. Projektet möjliggjorde också kontakt mellan klövvårdare och veterinär, något som ofta förbises idag, men som upplevs som en framgångsfaktor för högkvalitativ klövhälsorådgivning i många besättningar. Återkopplingen skedde oftast digitalt och då fick veterinärerna möjlighet att, tillsammans med lantbrukaren, utvärdera kombinationen av gårdsbesök och digital uppföljning.

Under projektet framkom nyttan med att ta upp en eller flera kor i verkstol vid besöket som väldigt nyttig på många sätt. Dels blir sambandet mellan störda rörelser och fynd i klövarna tydligt, dels kan man diskutera behandling och förebyggande åtgärder.

Tematisk analys av intervjuer

Identifierade teman

1. Klövhälsa – en självklar prioritet
2. Förebyggande arbete och egna rutiner
3. Veterinärens roll – akutvård och varierande kompetens
4. Klövvårdarens roll – praktisk expertis och kontinuitet
5. Upplevelser av projektet – bekräftelse, lärande och samarbete
6. Praktiska hinder och förbättringsområden

Kodningsmatris

Tema	Förklaring av tema	Exempel på kod för temat
1. Klövhälsa – en självklar prioritet	Alla lantbrukare betonar klövhälsans betydelse för både djurvälstånd och ekonomi. Problem med klövarna leder snabbt till produktionsbortfall och lidande, särskilt i lösdrift med robotmjölkning.	Klövhälsa central för produktion och djurvälstånd
		Citat
		"Det är ju det viktigaste höll jag nästan på att säga. Det är ju väldigt viktigt att de kan gå, det är det ju." (Gård D)
		"Extremt viktig. Central skulle jag säga, det är ju jätte, jätteviktigt. Det märks ju direkt om de ont i fötterna." (Gård B)
		"Skitviktig! En ko som inte kan gå kan inte gå till roboten, thats it!" (Gård A)
		"Ja, det är ju jätteviktigt. Har de ont i fötterna, då blir det ingen mjölk." (Gård C)
2. Förebyggande arbete och egna rutiner	Flera beskriver att de redan har välfungerande rutiner för att upptäcka och åtgärda klövproblem snabbt. Klövvårdaren är ofta den viktigaste rådgivaren i det dagliga arbetet. Flera av lantbrukarna diskuterar sällan förebyggande klövhälsa med veterinär.	Egna rutiner, snabba åtgärder, klövhälsoindex
		Citat
		"Vi försöker alltid välja tjur med positivt klövhälsoindex, i alla fall inte negativa siffror." (Gård D)
		"Vi håller ju redan på med mycket förebyggande klövvård här... vi har verkstol, men framförallt även att vi har kompetensen för att åtgärda klövskador." (Gård A)

		"Vi har redan bra klövhälsa och så, men sen var hon ju så trevlig när hon ringde så jag sa ja." (Gård B)
		"Produktionsrådgivarna är nog i många fall bättre på rutiner i allmänhet också. Och då kan det ju också kanske vara lättare att få in klövhälsorutiner där." (Gård C)
Tema	Förklaring av tema	Exempel på kod för temat
3. Veterinärens roll – akutvård och varierande kompetens	Veterinärens roll uppfattas främst som akutvårdande, och kompetensen inom klövhälsa varierar. Några lantbrukare uttrycker att de gärna diskuterar klövhälsa med veterinär om behov uppstår, men att det ofta är klövvårdaren eller produktionsrådgivaren som står för det förebyggande perspektivet.	Akutvård, varierande kunskap, sällan förebyggande
		Citat
		"Veterinärer är inte alltid jättebra på klövar. Vi har bara mött några enstaka." (Gård D)
		"Vi diskuterar aldrig klövhälsa med dem, det gör vi mer med Moa, som är vår klövvårdare." (Gård A)
		"Veterinärens roll uppfattas främst som akutvårdande... kompetensen inom klövhälsa varierar."
		"Jag har nog inte har diskuterat så mycket klövförebyggande med distriktsveterinär, men jag har väl säkert diskuterat med Åsa som kommer då en gång i månaden gör juverhälsa och den biten." (Gård C)
4. Klövvårdarens roll – praktisk expertis och kontinuitet	Klövvårdaren beskrivs som central för att upptäcka problem, ge praktiska råd och bidra med erfarenheter från många besättningar. Flera önskar att klövvårdaren involveras mer i rådgivningen, särskilt vid gårdsbesök och uppföljning.	Praktiska råd, erfarenhet, kontinuitet
		Citat
		"Vi frågar klövvårdaren först om vad han tycker." (Gård D)

		"Jätte viktigt han har ju en bra bild av hur klövarna ser ut i besättningen. Han vet ju om de är mjuka eller hårda eller vad vi har problem med..." (Gård B)
		"Klövårdaren är ju den som ser först om det skulle hända något drastiskt. Så det är viktigt att han också finns med i detta..." (Gård C)
		"Vi diskuterar mycket med varandra. Sen så följer jag och Andreas... den här youtubern Hoof GP. Vi upplever att det är väldigt lärorikt att titta på såna filmer..." (Gård A)
Tema	Förklaring av tema	Exempel på kod för temat
5. Upplevelser av projektet – bekräftelse, lärande och samarbete	Projektet upplevs generellt positivt. Lantbrukarna uppskattar möjligheten att diskutera med både veterinär och klövårdare, få bekräftelse på sina rutiner och ibland nya tips. Värde av att få "andra ögon" på besättningen lyfts fram.	Bekräftelse, nya insikter, samarbete
		Citat
		"Det var ju stort att Christer kom ut. Han är ju jätteduktig... Diskussionerna när de var ute tyckte jag var bra." (Gård D)
		"Det gav en klar bild av vad som är viktiga faktorer. Så man blir medveten om vad som är bra och mindre bra." (Gård B)
		"Det som jag upplevde som mest positivt var att det kom en duktig person utifrån med mer referenser från olika gårdar och som då kan hjälpa oss att se på vår besättning med andra ögon." (Gård A)
		"Jag fick beröm för att verkstolen står förhållandevis lättillgängligt i ladugården och det kändes bra." (Gård C)
6. Praktiska hinder och förbättringsområden	Tidsbrist, behov av två personer vid verkstol, tillgång till rätt preparat och prioriteringar i vardagen nämns som hinder för optimal klövhälsa	Tidsbrist, behov av två personer, prioriteringar
		Citat
		"Det är tröskeln idag, att man behöver vara två. Så det är lätt till att man får prioritera ner det." (Gård C)

		<i>"Det var inte lätt att se alla halta när man går bland korna. Man kan ju missa många." (Gård D)</i>
		<i>"Det är tidsbristen då som är en viktig faktor till att det inte alltid blir gjort i tid?" (Gård C)</i>
		<i>"Vi har diskuterat detta mycket fram och tillbaka här hemma, men vi kommer fram till att orsaken är överbeläggningen." (Gård A)</i>

Temana är tydligt förankrade i intervjumaterialet och återkommer i flera intervjuer. Det finns viss variation i hur mycket kontakt man har med veterinär respektive klövvårdare, men vikten av förebyggande arbete och samarbete är genomgående.

Webbinarium

Den 3:e december 2025 hölls ett timmes långt webinarium om projektet där vi visade det framtagna materialet, pratade om gårdsbesöken och vilka råd dessa utmynnade i samt slutsatserna från intervjuerna med lantbrukarna. Det var 48 deltagande veterinärer från Växa, Distriktsveterinärerna, Gård & Djurhälsan samt olika privata aktörer. Efter webinariet skickade vi ut materialet till alla veterinärer som hade intresse av det.

Slutsatser

Rådgivning om klövhälsa har i detta projekt upplevts värdefull även på gårdar med redan god hälsostatus och det framtagna materialet och tillhörande checklistor har upplevts som ett bra stöd i denna rådgivning. Veterinärerna som deltog i projektet betonar att materialet behöver anpassas efter olika veterinärers arbetssätt och att digital uppföljning fungerar väl. Samtidigt upplevdes vissa instruktioner som otydliga initialt i projektet, därav att vi utvecklade en separat instruktion till Power Point-mallen. Samarbetet med klövvårdare i rådgivningen upplevdes väldigt positivt och viktigt både av veterinär och lantbrukare. Gemensamma gårdsbesök med en mer erfaren kollega inom området beskrivs som både utvecklande och kvalitetssäkrande. Sammanfattningsvis framhålls att praktisk träning är avgörande för att utveckla färdighet inom området.

Lantbrukarna ser klövhälsa som en självklar och avgörande prioritet för både djurvelfärd och ekonomi. De flesta har redan utvecklade rutiner för att förebygga och snabbt åtgärda klövproblem och klövvårdaren är ofta den viktigaste rådgivaren i vardagen. Veterinärens roll uppfattas främst som akutvårdande och lantbrukarnas erfarenhet är att kompetensen inom klövhälsa varierar.

Projektet uppskattades av lantbrukarna för möjligheten till reflektion, bekräftelse och samarbete kring klövhälsa. Personalbrist och tidsbrist nämns som två stora praktiska hinder för optimala klövhälsorutiner. Flera lantbrukare uttrycker önskemål om att klövvårdaren generellt involveras mer i rådgivningen i framtiden.

Tack

Stort tack till de fyra gårdar och till veterinärerna Maya Hoffman och Ebba Binder Ryberg som deltog i projektet. Stort tack även till Stiftelsen nötkreatursstiftelsen i Skaraborg som finansierade och gjorde projektet möjligt.

/ Projektledare Frida Åkerström, Växa.

Referenser

Bergsten, C., F. Åkerström, m.fl. 2020. Nordisk klövatlas, bilder och definitioner av klövdiagnoser (svensk version). Växa Sverige, Stockholm. <https://www.vxa.se/radgivning-och-kurser/analysera-nulaget/analysera-djurhalsan/klov/>

Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77–101. <https://doi.org/10.1191/1478088706qp0630a>

Åkerström, F. and C. Bergsten. 2022. Handbok för klövar. Växa Sverige, Stockholm. <https://www.vxa.se/fakta/styrning-och-rutiner/standardrutiner/klov/>

Bilagor

Bilaga 1. Instruktion till Mall för klövhälsorådgivning

Instruktion – Klövhälsorådgivning

Innan besöket - samla fakta och klövhälsostatistik

1. Statistik
 - a. Klövhälsa på nätet
 - Översikt
 - Trender
 - Tabell
 - b. Utlagsorsaker
 - Fråga djurägaren och titta i Min Gård
 - c. Veterinärbehandlingar
 - Signaler Djurvälfärd eller under "Nyckeltal" i Klövhälsa på nätet (så fort Djursjukdata börjar fungera igen)
2. Ring djurägaren
 - Fråga enligt mall i bild 3 i ppt
3. Ring klövvårdaren
 - Fråga enligt mall i bild 7 i ppt

Gårdsbesök

1. Gårdsvandring
 - Med hjälp av checklista, se bild 10 i ppt.
2. Titta på kor i verkstol

Om det finns några kor med rörelsestörning och gården har verkstol kan man med fördel titta på dessa kor och diskutera fynden.
3. Diskussion efter gårdsvandring
 - o Samla så många som möjligt av personalstyrkan som är delaktiga i rutiner rörande klövhälsa
 - o Ställ öppna frågor
 - o Lyssna på alla i personalen
 - o Samla information om nuläge och gruppens målbild
 - o Tag gärna hjälp av CowCareCompanion som diskussionsunderlag
 - o Redovisa gårdens klövhälsostatistik om det efterfrågas eller hjälper diskussionen framåt. Det är dock inte ett måste om det inte känns som att det efterfrågas

Efter gårdsbesöket

- Sammanställ all information och personalens önskemål/målbild
- Sammanställ gårdsvandringen, gärna med bilder och lyft både bra och dåligt (bild 12–16). Man väljer själv om man vill gå igenom alla dessa områden i sin återkoppling med gården eller om man väljer ut några områden.
- Prioritera – vad tror du är bäst att börja med och varför?
- Vad är ett lagom antal åtgärder att presentera för gården vid återkopplingen. Man kan lätt bli överväldigad och lite nedslagen över för många stora åtgärder.
- Tänk på att det måste finnas några åtgärder som inte innebär stora ekonomiska investeringar eller att anställa mer personal, så att det finns något som kan införas relativt ”lätt”.
- Tänk ut var du vill föra besättningen i för riktning, men vänta med plan och sätt mål tillsammans vid uppföljningen!

Uppföljning med gården

- Gå igenom vilka tankar som kommit fram från förra besöket i personalgruppen. Låt alla i mötet prata. Låt detta komma först i mötet innan din egen ”redovisning”. Spela in dina tankar när det passar och efterfrågas.
- Visa bild 12–16 i ppt och visa både bra och mindre bra saker från gårdsbesöket.
- Boka gärna ytterligare möte för återkoppling och uppföljning om gården vill, kan vara digitalt, via telefon/sms eller fysiskt.

Bilaga 2. Mall för klövhälsorådgivning

Denna mall utformade i Power Point för att veterinärerna lätt skulle kunna göra utklipp från olika verktyg, klistra in foton från gården osv samt att det blir enkelt att direkt visa lantbrukaren delar av detta bildspel. Tanken är att man använder de bilder som man vill och de andra raderar man.

Klövhälsa

Gård:
SE - XX XXX
202X-XX-XX

Rådgivare:

Kontaktperson gård:
Telefonnummer:

Innan besöket
- samla fakta/klövhälsostatistik

Besättningsdata – ring lantbrukaren

SE- xx xxx	
Besättningsstorlek	
Ras	
Mjölkningsystem	Robot / Grop ...
Produktion	kg ECM
Konventionell/ekologisk	Konventionell / EKO
Verkstol på gården, modell	Ja / Nej
Utfodringssystem:	
Antal liggbås/beläggingsgrad:	
Klövårdare:	namn/telefonnummer
Klövårdsstrategi:	Anal verkningar/år? Hur väljs djur ut till verkning? Verkas kvigor?

Klövhälsa på nätet - Klövskador trend

Siffrorna visar:

Min sida vx.se

Skärmdump trend från klövhälsa på nätet

+ ...styrkor

+

+

- ...svagheter

-

-

Klövhälsa på nätet - Översikt

Siffrorna visar:

[Min sida vxa.se](https://min.sida.vxa.se)

Översikt skärmdump från Klövhälsa på nätet

+ ...styrkor
+
+
- ...svagheter
-
-

Klövhälsostatistik (senaste 12 mån)

Klövhälsa på nätet [Min sida vxa.se](https://min.sida.vxa.se)

Svåra skador	Besättning	Riket
Eksem		
DD		
Limax		
Sulblödningar (lindrig + allvarlig)		
Klövsvulesår (lindrig + allvarlig)		
Sår böld i VL		
Sår/böld i tån		

Kommentarer: ...

Nyckeltal (senaste 12 mån)

Signaler djurvälstånd [Min sida vxa.se](https://min.sida.vxa.se)

	Besättning	Riket
Veterinärbehandling (klövar/ben)		
Utgång klövar/ben		
Självdöda/avlivade		

Ring klövvårdaren

Klövvårdare:

Besök i besättningen per år:

Hur länge har klövvårdaren

varit i besättningen:

Generell uppfattning om Utmärkt/Bra/Sådär/Dålig

klövhälsan i besättningen

Vilka skador ser man ffa vid DD/Limax/Klövsolesår etc

klövvård:

Områden som skulle kunna Klövbåd, Golvhygien, Kokomfort, Omhändertagande av helta djur
förbättras enligt mellan klövvårdstillfällen...

Klövvårdare:

Behandlas akuta håltor av Klövvårdare/Gården själv
dig eller gården själv?

Gårdsbesök

Gårdsbesök

Datum:

Närvarande möte:

Förslag på upplägg:

Hör med gården vad som passar med deras övriga rutiner.

1. Gårdsvandring med någon/några/alla beroende på intresse. Ta bilder för att kunna reflektera över senare samt visa vid återkoppling. Diskussion - gärna med så många som möjligt som jobbar med djuren. Välj ett eller flera område som gruppen vill diskutera. (Det behöver inte vara samma område som är mest kritiskt enligt dig.)
2. Tag gärna hjälp av förslag på diskussionsfrågor eller [CowCareCompanion.com](https://www.cowcarecompanion.com) (om man har tillgång till detta). Alternativt samla personal runt några halta kor som ni tittar på i verkstol.
3. Boka nytt möte för återkoppling och be alla tänka igenom det ni pratat om.

Checklista gårdsvandring

Kom ihåg!

Ta bilder för att kunna reflektera över senare samt visa vid återkoppling.

Denna checklista finns separat för utskrift

Område	Titta tex på:
Komfort liggbås	Res- och lägningsbeteende Är det många som står i båsen? Beräkna Stall Standing Index, se separat beskrivning bild 11. Haskador? Knäfalls test för att testa underlaget. Värmestress? Finns fläktar över liggbås och hur är lufthastighet och temp i kornas liggghöjd?
Belägningsgrad/Kottrafik	Trångt? Köbildning vid resurser (foder/vatten/borstar/robotar)? Finns det skarpa svängar som korna måste ta i sin dagliga trafik?
Golvhygien	Hur fungerar spalt/skrapning? (Generell hygien samt separering av urin och gödsel) Gödselfallor? (tex skrapornas vändlägen, tvärgångar) Hur ser huden ut nere vid klövarna?
	Hur känns luften nära golvet? Hur fungerar ventilation? Mycket ammoniak = ökad risk för DD
Golvets halkighet	Hur rör sig korna? Det kan vara värdefullt att göra en djurbedomning enligt bild xx. Hur känns det att gå på golvet för dig?
Klövbädd	Placering
Gårdsegen verkstol	Finns det? Hur lättarbetad är den? Var är den placerad? Används den? Om den inte används, vad är orsaken till det?

Stall Standing Index (SSI)

- Välj en bra tidpunkt att mäta**
 - Om ej automatisk mjölkning så är ca 2 tim innan mjölkning optimalt
- Välj en djurgrupp**
- Ställ dig på en plats med bra översikt**
 - Försök att störa djuren så lite som möjligt
- Räkna antal kor som har kontakt med ett liggbås på något sätt**
 - Inkluderar kor som ligger, står helt eller halvvägs upp i ett bå
- Räkna antalet kor som står i båsen**
 - Inkludera både de som står helt och halvvägs upp i båsen
- Beräkna indexet (SSI) = Antal stående kor/ Antalet kor i kontakt med liggbås**
 - Målvärde: $\leq 15-20\%$
- Om SSI > 15% kan det vara värdefullt att mäta liggbåsen**

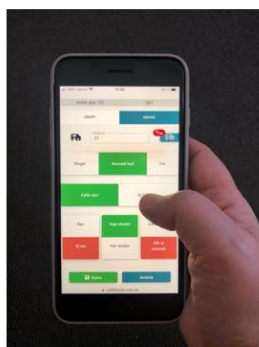
11

Kommenterad [CB1]: Referens?

Djurbedömningar som är särskilt värdefulla för klövhälsan

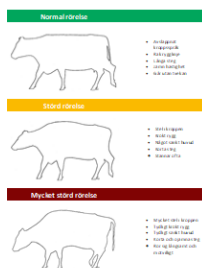
- Rörelsebedömning
 - Kolla instruktion på bild xx eller använd [Djuröga](#)
- Hur många djur som ligger i liggbåsen
 - Beräkna Stall Standing Index eller använd [Djuröga](#)

12

Instruktion till systematisk bedömning av rörelser

- Bedöm rörelsemönstret på minst 35 djur
- Välj att bedöma slumpmässigt tex varannan eller var tredje ko

- Gränsvärden:

	Andel störd + mycket störd rörelse
Målbild	≤ 5%
Relevanta klövhälsotagärder krävs	> 15%

I bilderna nedan kan du föra över dina bilder och reflektioner från gårdsvandringen som sedan kan användas även vid återkoppling med gården

Ta bort det som inte känns relevant och glöm inte bort att det är lika viktigt att lyfta det positiva som att diskutera det som har förbättringspotential!

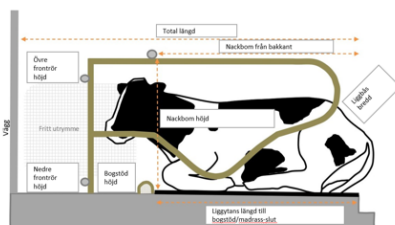
Gårdsvandring – Kokomfort (liggbås)

Infoga bild

- Är det många som står i båsen?
- Hasskador?
- Komfort i båsen? Knäfallstest för att testa underlaget.
- Värmestress? Finns fläktar över liggbås och hur är luftfuktighet och temp i kornas ligghöjd?

Kommenterad [CB2]: Fläktar över foderplats?

Mått på liggbås

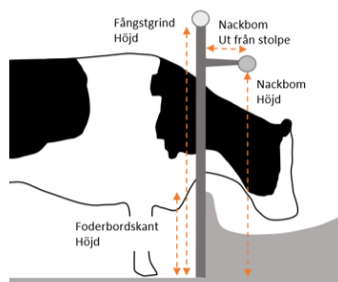

Denna bild finns separat för utskrift

	Gårdens mått	Riktvärde medelstor ko, ca 650 kg (cm)	Riktvärde stor ko, ca 800 kg (cm)
Total längd		280	300
Nackbom från bakkant		175	180
Nackbom höjd		125	130
Liggbås bredd (center-center)		125	130
Liggytans längd, bogstöd-madrass/slut		180	185
Höjd övre frontrör		90	95
Höjd nedre frontrör		10	10
Höjd bogstöd		10	10

Kommenterad [CB3]: Varför är inte diagonal med som är ett mycket praktiskt mått

Mått vid foderbord

Denna bild finns separat för utskrift

	Gårdens mått	Riktvärde (cm)
Fångstgrind, höjd		145
Foderbordskant, höjd (max)		≤55
Nackbom, ut från stolpe		≤30
Nackbom, höjd		≤125

Måtten vid foderbordet måste värderas tillsammans med hur fodertillgången ser ut över dygnet. Om fodret hamnar långt bort kommer djuren pressa sig mot inredningen oavsett måtten och mindre optimala mått kan i vissa fall vägas upp av mängden foder och hur ofta det puttas fram till djuren.

Kommenterad [CB4]: Varför är inte foderbordshöjd med? Detta mått är ju med i lagen men bör vara väsentligt högre

Gårdsvandring – belägningsgrad/kotrafik

- Trångt?
- Köbildning vid resurser (foder/vatten/borstar/robotar)?
- Finns det skarpa svängar som korna måste ta i sin dagliga trafik?

Gårdsvandring – Golv (hygien och halkighet)

 Infoga bild

- Gödselfällor? (tex skrapornas vändlägen, tvärgångar)
- Hur ser huden ut nere vid klövarna?
- Hur känns luften nära golvet? Hur fungerar ventilation? Mycket ammoniak = ökad risk för DD
- Hur rör sig korna? Hur känns det att gå på golvet för dig?

19

Gårdsvandring - klövbädd

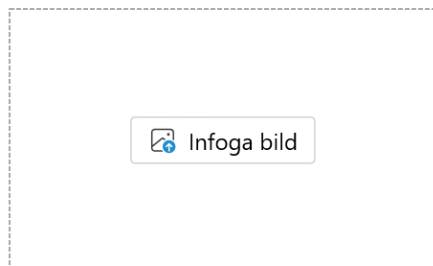
 Infoga bild

- Placering, hur ser kornas väg genom bädden ut? Täckta sidor innan och att man undviker skarpa svängar precis före och efter underlättar flödet genom klövbädden.
- Vilket preparat används, i vilken koncentration?
- Hur ofta används klövbädden?

20

Gårdsvandring – Gårdsegen verkstol

- *Finns det?*
- *Hur lättarbetad är den?*
- *Var är den placerad?*
- *Används den? Om den inte används, vad är orsaken till det? (kunskapsbrist, tidsbrist, för svårarbetad verkstol...)*

21

Diskussionsområden:

Kan användas både vid gårdsbesöket och uppföljningen efter. Låt ägare/personal styra vad de vill diskutera! Vill man ha förslag på områden kan man välja ett eller flera här:

Klövskador relaterade till smitta/hygien

- *Hygien – Golvhygien, hygien på korna, skraporna hur fungerar dom, klipprutin?*
- *Utgödsling? Finns gödseltätningsurinsamlingar? Skade risk av skrapor*
- *Klövhälsodata – visa data och diskutera siffror*

Denna checklista finns separat för utskrift

Klövhornsskador

- *Ståtid? - Hur ser kotrafik, beläggingsgrad, kokomfort ut?*
- *Stalldesign – Finns skarpa svängar eller ställen där korna får stå mycket?*
- *Golv – Betong, matta, halt, hålligheter, kan klövarna få skador någon stans? Drivgångar? Bete?*
- *Liggbås – kokomfort, står många upp i båsen, kan korna resa och lägga sig på ett bra sätt?*
- *Klövhälsodata – visa data och diskutera siffror*

[Jobba dig från botten och uppåt. Små steg är bra steg!](#)

Diskussionsområden:

Kan användas både vid gårdsbesöket och uppföljningen efter. Låt ägare/personal styra vad de vill diskutera! Vill man ha förslag på områden kan man välja ett eller flera här:

Rutiner kring klövhälsan

- Klövvårdsrutin: hur väljs djuren ut? Verkas kvigor innan inkalvning? Kollas klövarna vid sinläggning?
- Vilken rutin finns för att hitta halta kor? (Robotdata, aktivitetsmätare osv..) Används dessa?
- Hur hanteras en halt ko när inte klövvårdare är på gården?
- Behandlingsrutin för olika klövskador, finns det och hur ser det i så fall ut?
- Klövbåd – Finns någon rutin idag och hur ser den ut?

Denna checklista finns separat för utskrift

[Jobba dig från botten och uppåt. Små steg är bra steg!](#)

Kommenterad [CB5]: Väljs, SOP eller hela besättningen på en gång, verkningsintervall?

Exempel på djupdykning:

Klövbadsfakta

▪ Egna anteckningar:

Hur ofta används klövbåd:

Till vilka djurgrupper:
(sinkor, ungdjur, mjölkande)

Placering av klövbåd:

Längd:

Djup:

Innehåll och koncentration:

Byte efter antal passager:

Uppföljning med gården

Uppföljning

Datum:

Närvarande möte:

Förslag på upplägg:

1. Gå igenom vilka tankar som kommit fram efter förra besöket. Om flera ur personalen är med, var noga med att låta alla prata.
2. Berätta om dina tankar och reflektioner efter besöket. Kom ihåg att berätta både det positiva och vad som kan förbättras.
3. Försök att formulera mål *tillsammans!*
4. Boka gärna nytt möte för uppföljning, kan vara digitalt eller fysiskt telefon eller sms.
5. Återkoppla även till klövvårdaren när målen är satta.

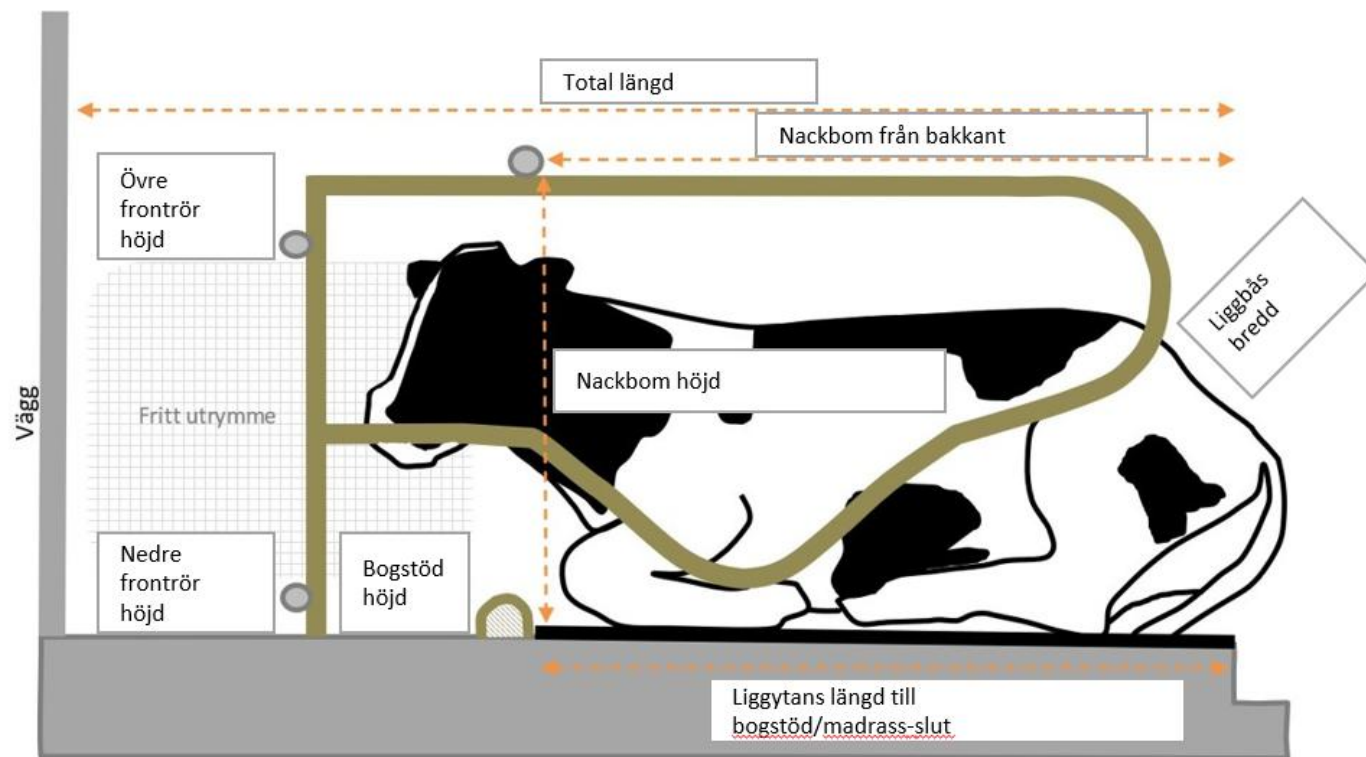
Plan

Glöm inte att involvera och delge denna plan till gårdens klövvårdare!

Vad ska göras	Mål	Ansvarig	Klart	Kommentar

Bilaga 3. Mått på liggbås - dokument för utskrift

MÅTT PÅ LIGGBÅS

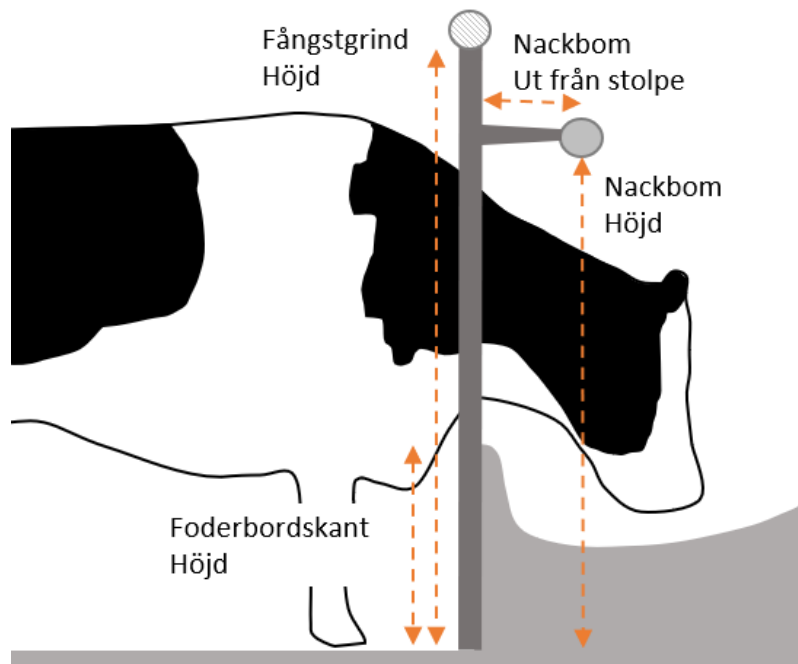
Kommenterad [CB6]: Detta är inget bogstöd som ju är begränsning framåt i ett kortbås för en ko som står upp. Brisket board på engelska kan översättas till stöd för bringa (bröst) . Saknar som tidigare diagonal från nackbom till baskant bak.

1	Gårdens mått	Riktvärde medelstor ko, ca 650 kg (cm)	Riktvärde stor ko, ca 800 kg (cm)
Total längd		280	300
Nackbom från bakkant		175	180
Nackbom höjd		125	130
Liggbås bredd (center-center)		125	130
Liggytans längd, bogstöd-madrass/slut		180	185
Höjd övre frontrör		90	95
Höjd nedre frontrör		10	10
Höjd bogstöd		10	10

Bilaga 4. Mått vid foderbord - dokument för utskrift

MÅTT VID FODERBORD

GÅRDENS MÅTT VID FODERBORD

	Gårdens mått	Riktvärde (cm)
Fångstgrind, höjd		145
Foderbordskant, höjd (max)		≤55
Nackbom, ut från stolpe		≤30
Nackbom, höjd		≤125

Bilaga 5. Checklista för gårdsvandring – för utskrift

CHECKLISTA FÖR GÅRDSVANDRING - KLÖVHÅLSA

Område	Titta tex på:	Anteckningar
Komfort liggbås	Res- och lägningsbeteende Är det många som står i båsen? Ta mått om många kor verkar stå i båsen. Hasskador? Knäfallstest för att testa underlaget. Typ av strömedel och mänd? Värmestress? Finns fläktar över liggbås och hur är luftfartighet och temp i kornas liggghöjd? Finns det attraktiva liggbås till alla?	
Foderbord	Utformning – skav/svullnader på nacken? Ta mått i så fall. Behöver kor/ungdjur stå och sträcka sig efter foder?	
Belägningsgrad/Kotrafik	Trångt? Köbildning vid resurser (foder/vatten/borstar/robotar)? Finns det skarpa svängar som korna måste ta i sin dagliga trafik?	

DISKUSSIONSUNDERLAG - KLÖVHÄLSA

Kan användas vid gårdsbesök och/eller uppföljning. Låt ägare/personal styra vad de vill diskutera! Vill man ha förslag på områden kan man välja ett eller flera här:

Område	Diskussionspunkter	Anteckningar
Klövskador relaterade till smitta/hygien	• Hygien – Golvhygien, hygien på korna, skraporna hur fungerar de, klipprutin? • Utgödsling? Finns gödselvallar – urinsamlingar? Skaderisk av skrapor? • Klövhälsodata – visa data och diskutera siffror	
Klövhornsskador	• Ståtid? – Hur ser kotrafik, belägningsgrad, kokomfort ut? • Stalldesign – Finns skarpa svängar eller ställen där korna får stå mycket? • Golv – Betong, matta, halt, håligheter, kan klövarna få skador någonstans? Drivgångar? Bete? • Liggbås – kokomfort, står många upp i båsen, kan korna resa och lägga sig på ett bra sätt? • Foderstat - stärkelseinnehåll? Fiberinnehåll (NDF)? Tillgång på foder på foderbordet? Sortering av mix? • Klövhälsodata – visa data och diskutera siffror	

Rutiner som påverkar klövhälsan	• Klövvårdsrutin: hur väljs djuren ut? Verkas kvigor innan inkalvning? Kollas klövarna vid sinläggning? • Vilken rutin finns för att hitta halta kor? (Robotdata, aktivitetsmätare osv.) Används dessa? • Hur hanteras en halt ko när inte klövvårdare är på gården? • Behandlingsrutin för olika klövskador – finns det och hur ser det i så fall ut? • Klövbädd – Finns någon rutin idag och hur ser den ut?	
---	--	--

Bilaga 7. Webinar 2025-12-03

Metodik för klövhälsorådgivning

Ebba Binder Ryberg, djurhälsoveterinär Växa
Maya Hoffman, djurhälsoveterinär Växa
Frida Åkerström, veterinär Växa & doktorand SLU

Bakgrund till projektet

- Upplevelse av att veterinären inte är en självklar del i klövhälsöarbete på gård
- Mål: utveckla metodik och utbilda veterinärer -> färre klövskador -> mindre hälta
- Nötkreaturstiftelsen Skaraborg

Vad omfattade projektet?

Framtagande av lathundar/protokoll för att underlätta rådgivning

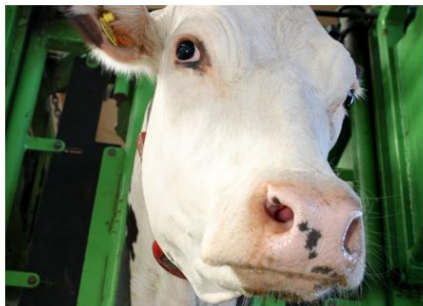
Två veterinärer verksamma i Skaraborg testkör detta material i två besättningar var tillsammans med kunskapssupport

Utvärdering av metodiken genom intervjuer av lantbrukare

Material för att underlätta klövhälsorådgivning

- Instruktion
- En utredningsgång i Power Point
 - Före besöket
 - Under gårdsbesöket
 - Efter gårdsbesöket/Uppföljningen
- Checklistor som kan skrivas ut och tas med på gård som underlag till:
 - Gårdsvandring
 - Diskussion med personalen

Innan besöket

Besättningsdata – ring lantbrukaren

SE- xx xxxx	
Besättningsstorlek	
Ras	
Mjölkningsystem	Robot / Grop ...
Produktion	kg ECM
Konventionell/ekologisk	Konventionell / EKO
Verkstol på gården, modell	Ja /Nej
Utfodringssystem:	
Antal liggbås/beläggingsgrad:	
Klövvårdare:	namn/telefonnummer
Klövvårdsstrategi:	Anal verkningar/år? Hur väljs djur ut till verkning? Verkas kvigor?

6

Ring klövvårdaren

Klövvårdare:	
Besök i besättningen per år:	
Hur länge har klövvårdaren varit i besättningen:	
Generell uppfattning om klövhälsan i besättningen	Utmärkt/Bra/Sådär/Dålig
Vilka skador ser man ffa vid klövvård:	DD/Limax/Klövsulesår etc.
Områden som skulle kunna förbättras enligt klövvårdare:	Klövbädd, Golvhygien, Kokomfort, Omhändertagande av halta djur mellan klövvårdstillfällen...
Behandlas akuta håltor av dig eller gården själv?	Klövvårdare/Gården själv

7

Gårdsbesök

Gårdsbesök

Datum:

Närvarande möte:

Förslag på upplägg:

Hör med gården vad som passar med deras övriga rutiner.

1. Gårdsvandring med någon/några/alla beroende på intresse. Ta bilder för att kunna reflektera över senare samt visa vid återkoppling.
2. Diskussion - gärna med så många som möjligt som jobbar med djuren. Välj ett eller flera område som gruppen vill diskutera. *(Det behöver inte vara samma område som är mest kritiskt enligt dig.)*
3. Tag gärna hjälp av förslag på diskussionsfrågor
4. Boka nytt möte för återkoppling och be alla tänka igenom det ni pratat om.

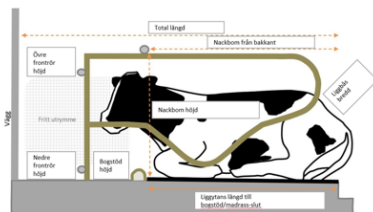
Checklista gårdsvandring

Område	Titta tex på:
Kokomfort liggbås	Res- och lägningsbeteende Är det många som står i båsen? Beräkna Stall Standing Index , se separat beskrivning bild 11. Hasskador? Knäfalls test för att testa underlaget. Värmestress? Finns fläktar över liggbås och hur är lufthastighet och temp i kornas ligg höjd?
Beläggingsgrad/Kottrafik	Trångt? Kobildning vid resurser (foder/vatten/borstar/robotar)? Finns det skarpa svängar som korna måste ta i sin dagliga trafik?
Golvhygien	Hur fungerar spalt/skrapning? (Generell hygien samt separering av urin och gödsel) Gödselfallor? (tex skrapornas vändlägen, tvärgångar) Hur ser huden ut nere vid klövarna?
Golvets halkighet	Hur känns luften nära golvet? Hur fungerar ventilation? Mycket ammoniak = ökad risk för DD Hur rör sig korna? Det kan vara värdefullt att göra en djurbedömning enligt bild xx. Hur känns det att gå på golvet för dig?
Klövbad	Placering
Gårdsegen verkstol	Finns det? Hur lättarbetad är den? Var är den placerad? Används den? Om den inte används, vad är orsaken till det?

10

Mått på liggbås

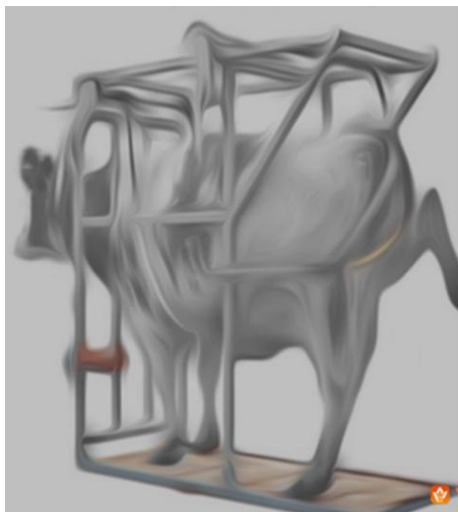

Denna finns separat för utskrift

	Gårdens mått	Riktvärde medelstor ko, ca 650 kg (cm)	Riktvärde stor ko, ca 800 kg (cm)
Total längd		280	300
Nackbom från bakkant		175	180
Nackbom höjd		125	130
Liggbåsen bredd (center-center)		125	130
Liggbåsen längd, bogstöd-madrass/slut		180	185
Höjd övre frontrör		90	95
Höjd nedre frontrör		10	10
Höjd bogstöd		10	10

11

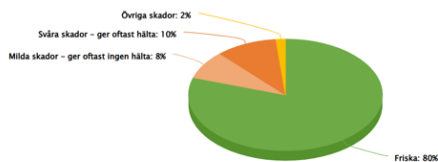

Besättningsbesök gård A

- 120 mjölkande
- 2 st Lely AMS
- Liggbås och skrapgång till kor, djupströbädd kvigor
- Klövvårdsstrategi: verkar alla kor 2 ggr/år
- Klövspray i robotarna
- Egen verkstol – gör mycket själva
- Klövintresserade!

Klövhälsa på nätet – Översikt - Gård A

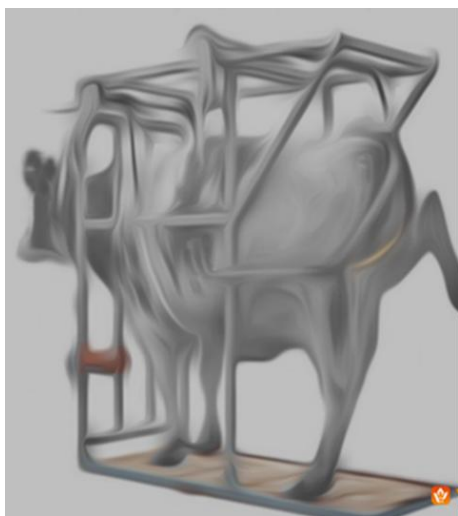
Svåra skador	Besättning	Riket
Eksem	2%	3,6%
DD	4,9%	5,7%
Limax	4,5%	3,7%
Sulblödningar (lindrig + allvarlig)	1,2%	2,7%
Klövsulesår (lindrig + allvarlig)	1,2%	2,7%
Sår böld i VL	0%	0,8%
Sår/böld i tån	0%	0,2%

Plan

Vad ska göras	Mål	Ansvarig	Klart	Kommentar
Utbilda ytterligare en i personalen i klövvård	Bättre på att hitta och åtgärda t.ex. limax tidigare		När det erbjuds en klövkurs	
Lägga till ytterligare en verkning på äldre kor	Äldre kor ska verkas minst 2, helst 3 ggr/laktation		Höst -25	
Skrapa gödselgången hos kvigorna dagligen	Förbättra golvhygien, minska hygienrelaterade klövproblem		Omgående	

14

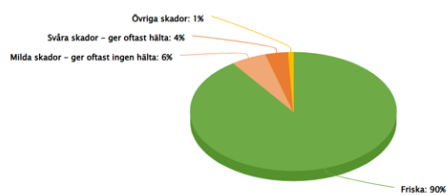

Gårdsexempel Gård B

- 240 kor, KRAV
- 4 st DeLaval AMS
- Liggbås/skrpad gång + liggbås/spaltgång
- Klövvårdsstrategi: verkar alla kor 2 ggr/år
- Klövbadar inte
- Har inte egen verkstol
- Inte intresserade av att prata klövar...

Klövhälsa på nätet – Översikt Gård B

Svåra skador	Besättning	Riket
Eksem	0,7 %	3,6 %
DD	0,1 %	5,1 %
Limax	0 %	3,6 %
Sulblödningar (lindrig + allvarlig)	4,6 %	8,9 %
Klövsvulesår (lindrig + allvarlig)	0,2 %	2,7 %
Sår böld i VL	0,3 %	0,7 %
Sår/böld i tån	0 %	0,2 %

16

Utmaningar

- Byggnader – trångt, mycket gödsel
- Kommande utmaning: ev introduktion av digital dermatit
- Kan vi motverka effekterna?

17

Plan

Vad ska göras	Mål	Ansvarig	Klart	Kommentar
Klövbadade kvigor innan insättning	Minska smittrycket hos inkommande djur		Löpande	Klövbadade om möjligt regelbundet på kvighotellet
Kolla över golvhygien – fixa gödselrobot, gödselfällor	Minska spridning av DD		Omgående	
Köpa in verkstol till gården	Kunna åtgärda kor mellan verkningar		Höst -25	
Planera för klövbad i besättningen framåt	Kontrollera smittan, hålla nere antalet fall			

Reflektioner

- Även gårdar med god klövhälsa kan ha nytta av rådgivning kring klövar
- Bra med tips om arbetsgång och checklista!
- Vi jobbar olika – ta ut de delar ur materialet som känns relevant för dig
- Digital uppföljning fungerar bra
- Kom ihåg att ringa klövvårdaren 😊

19

Gårdsexempel C

- 99 mjölkande, robot
- 94 liggbås
- Äldre lösdrift, spaltgolv (ingen gödselrobot)
- Verkade 2 ggr/år
- Egen verkstol
- Kvigor på djupströ

20

Gårdsexempel C

Klövhälsan på gården

- Enligt lantbrukaren: Inga större problem
- Enligt klövvårdaren: Bra
- Enligt statistiken:

Svåra skador	Besättning	Riket
Eksem	7,7	3,3
DD	4,7	5,4
Limax	2,1	3,7
Sulblödningar (lindrig + allvarlig)	21,9	8,7
Klövsulesår (lindrig + allvarlig)	1,7	2,7
Sår böld i VL	0,9	0,8
Sår/böld i tån	0	0,2

21

Gårdsbesök Gård C

22

Vid verkstolen...

VÄXA

Gård C - Återkoppling och plan (via teams)

- Flytta nackbommen
- Mer gummi i mjölkkladugården
- Ny, mer lättarbetad verkstol
- Skrapgång till kvigornas foderbord (nu bara ströbädd).
- Klövbädd, förbättra hygien i sinkostallet
- Minska beläggning

VÄXA

Gårdsexempel D

- 135 mjölkande, robot
- 125 liggbås
- Golv med skrapor
- Verkar 3 ggr/år
- Egen verkstol

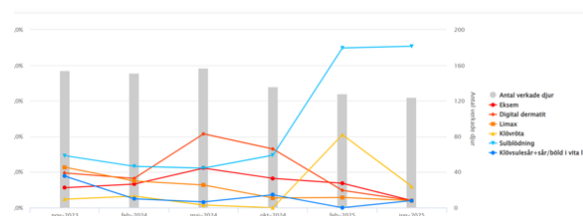

Gårdsexempel D

Klövhälsan på gården

- Enligt lantbrukaren: *Bättre.*
- Enligt klövvårdaren: *Bra klövhälsa. DD, Limax, Skruvklöv*
- Enligt statistiken:

Svåra skador	Besättning	Riket
Eksem	4,6	3,3
DD	6,4	5,4
Limax	2,1	3,7
Sulblödningar (lindrig + allvarlig)	27,6	8,7
Klövsulesår (lindrig + allvarlig)	1,0	2,7
Sår/böld i VL	0,5	0,8
Sår/böld i tån	0	0,2

26

Gårdsbesök Gård D

27

Gård D - Återkoppling och plan (på gården)

- Åtgärda hala golv
- Gummimattor vid foderbordet
- Strömedel, sprej/klövbäd, registrering av klövsador...

28

Reflektioner

- Otydliga instruktioner och material (inget fan av powerpoint)
- Ny veterinär – vill ha tydliga instruktioner, sen kan jag avvika från dem...
- Bra med checklista!
- Kul och lärorikt att samåka med erfaren kollega (såg jag rätt, tänkte jag rätt?)!
- Träning ger färdighet
- Ring klövvårdaren!
- Annat bra material: Klövmanualen

29

Intervjuer med lantbrukarna

1. Klövhälsa – en självklar prioritet
2. Förebyggande arbete och egna rutiner
3. Veterinärens roll – akutvård och varierande kompetens
4. Klövvårdarens roll – praktisk expertis och kontinuitet
5. Upplevelser av projektet – bekräftelse, lärande och samarbete
6. Praktiska hinder och förbättringsområden

Klövhälsa - en självklar prioritet

"Det är ju det viktigaste höll jag nästan på att säga. Det är ju väldigt viktigt att de kan gå, det är det ju."

(Lantbrukare D)

"Extremt viktig. Central skulle jag säga, det är ju jätte, jätteviktigt. Det märks ju direkt om de ont i fötterna."

(Lantbrukare B)

"Skitviktig! En ko som inte kan gå kan inte gå till roboten, thats it!"

(Lantbrukare A)

"Ja, det är ju jätteviktigt. Har de ont i fötterna, då blir det ingen mjölk."

(Lantbrukare C)

Klövsvårdarens roll

"Jätteviktigt han har ju en bra bild av hur klövarna ser ut i besättningen. Han vet ju vad vi har problem med..."

(Lantbrukare B)

"Klövsvårdaren är ju den som ser först om det skulle hända något drastiskt. Så det är viktigt att han också finns med i detta..."

(Lantbrukare C)

"Vad har en veterinär att erbjuda som inte en certifierad klövsvårdare kan?"

(Lantbrukare A)

"Vi frågar alltid klövsvårdaren först vad han tycker"

(Lantbrukare D)

Veterinärens roll och kompetens

"Veterinärer är inte alltid jättebra på klövar. Vi har bara mött några enstaka."

(Lantbrukare D)

"Vi diskuterar aldrig klövhälsa med våra veterinärer, det gör vi mer med vår klövvårdare."

(Lantbrukare A)

"Jag har nog inte har diskuterat så mycket klövförebyggande med våra akutveterinärer, men jag har säkert tagit upp det med min veterinär som kommer en gång i månaden och gör juverhälsa och den biten."

(Lantbrukare C)

VÄXA

Praktiska hinder

"Det är tröskeln idag, att man behöver vara två. Så det är lätt till att man får prioritera ner det."

(Lantbrukare C)

"Det är tidsbristen då som är en viktig faktor till att det inte alltid blir gjort i tid."

(Lantbrukare C)

"Det är inte lätt att se alla halta när man går bland korna. Man kan ju missa många."

(Lantbrukare D)

"Vi har diskuterat detta mycket fram och tillbaka här hemma, men vi kommer fram till att orsaken är överbeläggningen."

(Lantbrukare A)

VÄXA

Projektet har gett bekräftelse och lärande

"Det gav en klar bild av vad som är viktiga faktorer. Så man blir medveten om vad som är bra och mindre bra."

(Lantbrukare B)

"Jag fick beröm för att verkstolen står förhållandevis lättillgängligt i ladugården och det kändes bra."

(Lantbrukare C)

"Det som jag upplevde som mest positivt var att det kom en duktig person utifrån med mer referenser från olika gårdar och som då kan hjälpa oss att se på vår besättning med andra ögon."

(Lantbrukare A)

Insikter från projektet

- Lantbrukare prioriterar klövhälsa högt – vi veterinärer behöver ta plats
- Det kan finnas behov av att prata klövar fast lantbrukaren inte har massa halta kor
- Positivt med mer samarbete mellan klövvårdare och veterinär
- Veterinären har mer att bidra med än vad vi själva tror

Frågor uppföljning

Generellt

1. Hur viktig anser ni att klövhälsan är för att få en frisk och produktiv mjölkko?
2. Har ni diskuterat förebyggande klövhälsåtgärder med er veterinär tidigare?
3. Skulle ni kunna tänka er att fortsätta att diskutera klövhälsa med er/en veterinär?
4. Hur viktigt upplever ni att det är att klövvårdaren är involverad i rådgivning kring klövhälsa?
5. Tror du att det hade blivit ännu bättre diskussioner/rådgivning om klövvårdaren också hade varit med vid gårdsbesök eller uppföljning?

Kontakt innan besöket via telefon

6. Hur upplevde ni denna kontakt?
7. Skulle denna kontakt ha kunnat göras bättre på något sätt?

Gårdsbesöket

8. Upplevdes diskussionerna vid gårdsbesöket relevanta?
9. Upplevdes gårdsvandringen relevant?
10. Hur upplevde ni att det var ett sambesök med två veterinärer, varav den ena var kunskapssupport med lång erfarenhet av klövhälsfrågor?

Uppföljning

11. Upplevdes uppföljningen relevant?
12. Hur upplevdes det att uppföljningen var digital?
13. Fick ni upp ögonen för något nytt eller lärorikt angående klövhälsan i er besättning under detta projekt?
14. Kände ni att ni tillsammans med veterinären fick någon form av råd och ev hjälp med prioritering av råd om det var flera?